

AMMATTILIITOISTA, NYKYTILANTEESTA JA TROTSKIN VIRHEISTÄ ¹

PCHE NEUVOSTOJEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEEN OSALLISTUNEIDEN
SEKÄ YLEISVENÄLÄISEN AMMATTILIITTOJEN KESKUSNEUVOSTON
JA MOSKOVAN KAUPUNGIN AMMATTILIITTONNEUVOSTON JÄSENISTÖN —
VKP(b):n JÄSENTEN — YHTEISESSÄ ISTUNNOSSA
JOULUKUUN 30 p:nä 1929

Toverit, minun on ensi töikseni pyydetävä anteeksi, että rikön järjestystä, sillä ennen kuin osallistuu keskusteluun pitäisi tietenkin kuulla selostus, apuselostus ja puheenvuorot. Valitettavasti tunnen olevani niin huonossa kunnossa, etten kyennyt sitä tekemään. Eilen minulla oli sentään mahdollisuus lukea tärkeimmät julkaistut asiakirjat ja valmistella huomautukseni. Järjestyksestä poikkeaminen, josta mainitsin, aiheuttaa luonnollisesti teille epämuksu-
vuuksia: ehkä toistan samaa, mikä on jo sanottu, kun en tiedä, mitä toiset ovat puhuneet, ja jätän vastaamatta sellaisiin kysymyksiin, joihin tulisi vastata. Mutta muutenkaan en ole voinut menetellä.

Perusaineistonani on тов. Trotskin kirjanen „Ammattiliit-
tojen merkityksestä ja tehtävistä”. Kun vertaan tätä kir-
jasta teeseihin, jotka hän esitti Keskuskomiteassa, ja tutkin
sitä, niin ihmettelen, mikä määrä teoreettisia virheitä, aivan
törkeitä virheitä siihen on koottu. Kuinka silloin, kun tästä
kysymyksestä pantiin alulle laaja puolueväittely, saatettiin
julkaista noin epäonnistunut tekele eikä esitetty perin pohjin
harkittua kirjasta? Mainitsen lyhyesti niistä peruskohdista,
joihin mielestäni sisältyvät pahimmat teoreettiset virheet.

Ammattiliitot eivät ole vain historiallisesti tarpeellisia,
vaan ne ovat teollisuusproletariaatin historiallisesti väistä-
mätön järjestö, joka proletariaatin diktatuurin vallitessa
käsittää miltei koko proletariaatin. Tällainen on perusteesi,
ja kuitenkin тов. Trotski unohtaa sen alituisesti, hän ei
lähde siitä eikä anna sille arvoa. Hänen esille ottamansa
aihe „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät” on sentään
tavattoman laaja.

Sanotusta jo seuraa, että ammattiliitot esittävät varsin oleellista osaa proletariaatin diktatuurin toteuttamisessa. Mutta mitä osaa ne esittävät? Kun ryhdyn käsittelemään tätä kysymystä, joka on teorian tärkeimpiä peruskysymyksiä, tulen siihen johtopäätökseen, että tässä on kysymyksessä varsin omalaatuinen osa. Toisaalta ammattiliitot, joihin kuuluvat, joiden riveissä ovat järjestään kaikki teollisuustyöläiset, ovat hallitsevan, vallassa olevan, hallituksen muodostaneen luokan, sen luokan järjestö, joka toteuttaa diktatuuria, sen luokan järjestö, joka harjoittaa valtiollista pakotusta. Se ei ole kuitenkaan valtiojärjestö, se ei ole pakotusjärjestö, vaan kasvatusjärjestö, mobilisoiva ja opettava järjestö, se on koulu, hallintokoulu, taloudenhoitokoulu, kommunistien koulu. Se on aivan erikoistyyppinen koulu, sillä tässä ei ole kysymys opettajista eikä oppilaista, vaan eräänlaisesta tavattoman omalaatuisesta yhteensulautumasta, jossa yhdistyvät se, mikä on jäänyt eikä ole voinut olla jäämättä kapitalismita, ja se, minkä proletariaatin vallankumouksellisimmat osastot, niin sanoakseni vallankumouksellinen etujoukko nostaa keskuudestaan esiin. Ja siksi päädytään kiertämättömästi moniin virheisiin, jos puhutaan ammattiliittojen merkityksestä ottamatta huomioon näitä totuuksia.

Proletariaatin diktatuurin järjestelmässä ammattiliittojen paikka on, jos niin voisi sanoa, puolueen ja valtiovallan välissä. Proletariaatin diktatuuri on ehdottoman välttämättömän sosialismin siirryttyessä, mutta kaikki teollisuustyöläiset käsittävä järjestö ei voi toteuttaa tätä diktatuuria. Minkä vuoksi? Sen voimme lukea Kominternin II kongressin teeseistä, joissa puhutaan yleensä poliittisen puolueen merkityksestä. Tässä yhteydessä en puhu siitä tarkemmin. Käy sillä tavalla, että puolue niin sanoakseni imee itseensä proletariaatin etujoukon ja tämä etujoukko toteuttaa proletariaatin diktatuuria. Ja ellei ole sellaista perustaa kuin ammattiliitot, ei voida toteuttaa diktatuuria, ei voida täyttää valtiolle kuuluvia tehtäviä. Mutta niitä joudutaan täyttämään monien, taaskin eräänlaista uutta tyyppiä olevien erikoislaitosten, nimittäin neuvostokoneiston kautta. Missä suhteessa tämä tilanne on käytännöllisten johtopäätösten kannalta omalaatuinen? Siinä suhteessa, että ammattiliitot *sitovat* etujoukon ja laajat joukot toisiinsa, että jokapäiväisellä työllään ne kehittävät vakau-

muksellisuutta joukoissa, sen luokan joukoissa, joka vain kykeneekin siirtämään meidät kapitalismista kommunismiin. Tämä toisaalta. Ja toisaalta ammattiliitot ovat valtiovallan „varanto”. Juuri tätä ovat ammattiliitot kapitalismista kommunismiin siirtymisen kaudella. Tuo siirtyminen on yleensä mahdotonta, ellei johtoasemassa ole luokka, joka on ainoa suurtuotantoa varten kasvatettu, kapitalismin kasvattama luokka ja ainoa luokka, jota eivät sido pienomistajan intressit. Proletariaatin diktatuuria ei kuitenkaan voi toteuttaa koko proletariaatin käsittävä järjestö, sillä kaikissa kapitalistimaissa eikä yksinomaan meidän maassamme, joka on kehittymättömpiä kapitalistimaita, proletariaatti on yhä niin hajanaista, niin poljettua ja siellä täällä jopa lahjottuakin (nimenomaan imperialismi on tehnyt sen eräissä maissa), että koko proletariaatin käsittävä järjestö ei voi välittömästi toteuttaa proletariaatin diktatuuria. Diktatuuria voi toteuttaa vain se etujoukko, joka on imenyt itseensä luokan vallankumouksellisen energian. Näin ollen muodostuu tavallaan hammasrattaisto. Sellainen on pohjimmiltaan proletariaatin diktatuurin, kapitalismista kommunismiin siirtymisen mekaniikka. Jo tästä nähdään, että kun tov. Trotski puhuu ensimmäisessä teesissä erikoisesti ammattiliitoissa ja nimenomaan niissä vallitsevasta kriisistä, mainiten „aatteellisesta sekasotkusta”, niin periaatteelliselta kannalta siinä on jotain väärin. Mikäli on kysymys kriisistä, niin siitä voidaan puhua vasta sitten, kun on analysoitu poliittista tilannetta. Nimenomaan Trotskilla ilmenee „aatteellista sekasotkua”, sillä juuri peruskysymyksessä, joka koskee ammattiliittojen merkitystä kapitalismista kommunismiin siirtymisen kannalta katsottuna, hän on unohtanut, jättänyt ottamatta huomioon sen, että tässä meillä on useista hammasrattaista muodostunut monimutkainen järjestelmä eikä yksinkertaista järjestelmää voi olla, koska proletariaatin diktatuuria ei voida toteuttaa sataprosenttisesti järjestyneen proletariaatin kautta. Diktatuuria ei voida toteuttaa ilman useita „voimansiirtolaitteita”, jotka yhdistävät johtavan luokan etujoukon ja perusjoukot sekä nämä ja laajat työtätekevät joukot toisiinsa. Venäjällä ne ovat talonpoikaisjoukkoja, muissa maissa ei ole tällaisia joukkoja, mutta kehittyneimmissäkin maissa on ei-proletaarisia tai ei täysin

proletaarisia joukkoja. Aatteellinen sekaannus saa todella alkunsa jo siitä. Suotta Trotski sentään syyttää tästä muita.

Tarkastellessani kysymystä, mitä osaa ammattiliitot esittävät tuotannossa, pidän Trotskin perusvirheenä sitä, että hän puhuu siitä koko ajan „periaatteen kannalta”, „yleisperiaatteesta”. Kaikissa teeseissään hän puhuu „yleisperiaatteen” kannalta. Kysymyksen asettelu on jo tässä suhteessa perin virheellinen. En edes puhu siitä, että puolueen IX edustajakokous sanoi ammattiliittojen tuotannossa esittämästä osasta enemmänkin kuin kylliksi². En puhu siitä, että Trotski itse siteeraa teeseissään Lozovskin ja Tomskin aivan selviä sanoja — heidän tulee näytellä hänellä saksalaisittain sanoen „Prügeljunge'a” * eli niitä, joiden kustannuksella voi harjoitella väittelemään. Heillähän ei ole mitään periaatteellisia erimielisyyksiä, joten Tomskiin ja Lozovskiin kohdistunut valinta on epäonnistunut, sillä nämä ovat kirjoittaneet sellaista, mitä Trotski itse siteeraa. Emme havaitse heillä olevan mitään oleellisia periaatteellisia erimielisyyksiä, vaikka etsisimme niitä miten uutterasti tahansa. Hyvin suuri virhe, periaatteellinen virhe, on yleensä sanoen se, että tov. Trotski kiskoo puoluetta ja Neuvostovaltaa taaksepäin asettaessaan nyt kysymyksen „periaatteellisesti”. Olemme luojan kiitos siirtyneet periaatteista käytännölliseen, vakavaan työhön. Smolnassa juttusimme periaatteista ja varmasti enemmänkin kuin olisi pitänyt. Nyt, kolmen vuoden kuluttua, meillä on tuotantoa koskevan kysymyksen joka pykälästä, tämän kysymyksen monen monista osakysymyksistä dekreettejä — surkea juttu nuo dekreetit —, jotka on allekirjoitettu, mutta jotka sitten itse unohdamme ja jätämme täyttämättä. Ja sitten keksitään järkeilyjä periaatteista, keksitään periaatteellisia erimielisyyksiä. Puhun tuonnempana eräästä asetuksesta, joka koskee ammattiliittojen tuotannossa esittämää osaa³, asetuksesta, jonka kaikki ovat unohtaneet, m.m. minäkin, mikä minun on tunnustettava.

Erimielisyydet, joita on todella olemassa, eivät koske lainkaan yleisiä periaatteita, ellei oteta lukuun niitä, jotka luetteloin. Mitä tulee mainitsemini minun ja tov. Trotskin välisiin „erimielisyyksiin”, niin minun oli pakko huomauttaa niistä, sillä olen varma siitä, että ottaessaan käsiteltä-

* *Prügeljunge* — syntipukki. Suom.

väkseen laajan aiheen „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät” tov. Trotski teki joukon virheitä, jotka koskevat proletariaatin diktatuurin perusolemusta. Mikäli tämä jätetään syrjään, herää kysymys: miksei meillä todellakaan tule mitään sopuisasta työstä, jota tarvitsemme niin kipeästi? Siksi, että ollaan eri mieltä siitä, miten on *suhtauduttava* joukkoihin, valloittettava joukot ja *pidettävä yllä yhteyttä* joukkoihin. Siinä on koko asian olemus. Ja juuri siinä piileekin ammattiliittojen omalaatuisuus laitoksena, joka on luotu kapitalismin aikana, joka on väistämätön siirtäessä kapitalismista kommunismiin ja jonka olemassaolo tulevaisuudessa on kyseenalaista. Se on kaukaista tulevaisuutta, jolloin ammattiliitot muodostuvat kyseenalaisiksi; siitä tulevat keskustelemaan lastemme lapset. Mutta nyt on kysymys siitä, miten tulee suhtautua joukkoihin, valloittaa ne, saada yhteys niihin ja järjestää monimutkaiset voimansiirtolaitteet, joiden avulla suoritetaan työ (toteutetaan proletariaatin diktatuuria). Huomatkaa, että puhuessani monimutkaisista voimansiirtolaitteista en tarkoita neuvostokoneistoa. Mitä siellä voimansiirtolaitteiden monimutkaisuuteen tulee, niin se on eri asia. Toistaiseksi puhun vain abstraktisesti ja pääpiirteittäin kapitalistisen yhteiskunnan luokkien välisistä suhteista; kapitalistisessa yhteiskunnassa on proletariaatti, ei-proletaariset työtätekevät joukot, pikkuporvaristo ja porvaristo. Jo yksistään tältä kannalta katsoen, vaikka Neuvostovallan koneistossa ei olisikaan virkavaltaisuutta, nuo voimansiirtolaitteet ovat tavattoman monimutkaisia kaiken sen vuoksi, mitä kapitalismi on luonut. Ja ennen kaikkea täytyy ajatella tätä, kun asettaa kysymyksen, missä suhteessa ammattiliittojen „tehtävä” on vaikea. Todellisuudessa mielipiteemme eivät eroa lainkaan siinä, toistan, missä tov. Trotski näkee niiden eroavan, vaan siinä, miten on valloittettava joukot, millä tavalla on niihin suhtauduttava ja pidettävä yllä yhteyttä niihin. Minun on sanottava, että jos tutkisimme vaikkapa vain vähäisessä määrin omaa käytännöllistä työtämme, kokemuksiamme yksityiskohtaisesti ja tarkasti, niin välttyisimme sadoilta tarpeettomilta „erimielisyyksiltä” ja periaatteellisilta virheiltä, joita tämä tov. Trotskin kirjanen on täynnä. Mainitussa kirjasessa on esim. omistettu kokonaisia teesejä „neuvosto-tradeunionismia” koskevalle polemiikille. Ei olisi ollut mitään hätää, mutta keksittiin uusi pelätin! Ja kuka

on keksijä? Tov. Rjazanov. Olen tuntenut tov. Rjazanovin jo yli kaksikymmentä vuotta. Te olette tunteneet hänet lyhyemmän aikaa, mutta hänen tekonsa tunnette yhtä hyvin kuin minä. Tiedätte vallan hyvin, että ohjelauseiden arvioiminen ei ole hänen vahvimpia puoliaan, joita hänellä kyllä on. Ja sitten teeseissä leimataan „neuvosto-tradeunionismiksi” se, mitä tov. Rjazanov on joskus hieman sopimattomasti sanonut! Onko tuo vakavaa? Jos asianlaita on noin, niin silloin meillä on „neuvosto-tradeunionismia”, „neuvostolaista rauhan solmimisen vastustamista” ja ties mitä kaikkea. Ei ole ainoatakaan pykälää, jonka perusteella ei voitaisi keksiä neuvostolaista „ismiä”. (R j a z a n o v: „neuvostolainen antibrestismi”.) Aivan oikein, „neuvostolainen antibrestismi”.

Mutta menetellessään noin harkitsemattomasti tov. Trotski tekee samalla omalta puoleltaan virheen. Hänen sanoistaan seuraa, että työläisvaltiossa työväenluokan aineellisten ja henkisten intressien puolustaminen ei ole ammattiliittojen tehtävä. Se on erehdys. Tov. Trotski puhuu „työläisvaltiosta”. Anteeksi, mutta se on abstraktio. Kun me vuonna 1917 kirjoitimme työläisvaltiosta, niin se oli ymmärrettävää, mutta kun meille sanotaan nyt: „Miksi työväenluokkaa pitää puolustaa, keneltä sitä pitää puolustaa, kun ei ole porvaristoa ja kun on työläisvaltio”, tehdään ilmeinen virhe. Valtiomme ei ole täysin työläisvaltio, siinäpä se. Ja juuri tämä on tov. Trotskin pahimpia virheitä. Olemme nyt siirtyneet yleisistä periaatteista asioiden käsittelyyn ja dekreetteihin, mutta meitä kiskotaan taaksepäin, pois aloittamastamme käytännöllisestä ja asiallisesta toiminnasta. Niin ei saa tehdä. Valtiomme ei itse asiassa ole työläisvaltio, vaan työläis- ja talonpoikaisvaltio — tämä ensinnäkin. Ja tästä seuraa monta seikkaa. (B u h a r i n: Millainen? Työläis- ja talonpoikaisvaltioko?) Ja vaikka tov. Buharin huutaakin perältä: „Millainen? Työläis- ja talonpoikaisvaltioko?”, jätän vastaamatta hänelle. Jos joku haluaa, niin palauttakoon mieleensä vasta äsken päättyneen Neuvostojen edustajakokouksen ⁴, — siitä saa jo vastauksen.

Eikä siinä kaikki. Puolueohjelmastamme — se on asiakirja, jonka „Kommunismien aakkosten” kirjoittaja tuntee oikein hyvin, — jo tästä ohjelmasta nähdään, että valtiomme on työläisvaltio, jossa on *virkevaltiaisuuden vikaa*. Ja meidän on ollut pakko varustaa se tuollaisella harmillisella

nimilapulla, jos niin voisi sanoa. Tämä se on siirtymävaiheen todellisuutta. Käytännössä tällaiseksi muodostuneessa valtiossa ammattiliitoilla ei ole siis mitään puolustettavaa, niitä ei siis tarvita puolustamaan kauttaaltaan järjestyneen proletariaatin aineellisia ja henkisiä intressejä, niinkö? Tällainen ajatus on teoreettisesti aivan virheellinen. Se vie meidät abstraktioiden tai ihanteen maailmaan, ihanteen, jonka saavutamme 15—20 vuoden kuluttua, enkä ole varma siitäkään, että saavutamme sen nimenomaan tuossa ajassa. Mehän olemme tekemisissä todellisuuden kanssa, jonka tunnemme hyvin, ellemme vain huumaa itseämme, ellemme innostu intelligenteille ominaiseen suunsoittoon tai abstrahointiin taikka sellaiseen, mikä toisinaan näyttää „teorialta”, mutta tosiasiallisesti onkin virhe, siirtymävaiheen erikoisuuksien väärää arviointia. Nykyinen valtiomme on sellainen, että kauttaaltaan järjestyneen proletariaatin pitää puolustaa itseään, ja meidän tulee käyttää näitä työväenjärjestöjä niin, että ne puolustavat työläisiä näiden omalta valtiolta ja että työläiset puolustavat valtiotamme. Kummassakin tapauksessa puolustaminen tapahtuu siten, että valtiolliset toimenpiteemme ja meidän liittoutumisemme, „yhdistymisemme” ammattiliittojemme kanssa kietoutuvat omaperäisesti toisiinsa.

Tästä yhdistymisestä minun on vielä puhuttava. Mutta jo yksistään tämä sana osoittaa, että jos tässä aletaan keksiä itselleen sellaista vihollista kuin „neuvosto-tradeunionismi”, niin silloin tehdään virhe. Käsité „yhdistäminen” nähkääs edellyttää, että on olemassa *erilaisia* tekijöitä, jotka *tulee* vielä yhdistää; käsité „yhdistäminen” sisältää sen, että on osattava käyttää hyväksi valtiovallan toimenpiteitä kauttaaltaan järjestyneen proletariaatin aineellisten ja henkisten intressien puolustamiseksi tätä valtiovaltaa *vastaan*. Kun pääsemme yhdistämisessä niin pitkälle, että tapahtuu *yhdistyminen* ja *yhteensulautuminen*, kokoonnumme pitämään edustajakokousta, jossa käsittelemme asiallisesti käytännön antamaa kokemusta emmekä periaatteellisia „erimielisyyksiä” tai abstraktisia teoreettisia järkeilyjä. Yhtä tuloksettomasti on yritetty löytää periaatteellisia erimielisyyksiä tov. Tomskin ja tov. Lozovskin suhteen, jotka tov. Trotski on esittänyt ammattiliitto-„byrokraateiksi”; kummalla osapuolella tässä väittelyssä ilmenee byrokraattisia pyrkimyksiä, siitä puhun myöhemmin.

Tiedämme vallan hyvin, että joskin tov. Rjazanovin pienenä heikkoutena on toisinaan se, että hänen täytyy ehdottomasti sepittää ohjelause ja milteipä periaatteellinen, niin tätä vikaa tov. Tomski ei ole lisännyt lukuisiin vikoihinsa. Siksi minusta on jo kerrassaan liikaa ryhtyä täällä periaatteelliseen taisteluun tov. Tomskia vastaan (niin kuin tov. Trotski tekee). Suorastaan ihmettelen sitä. Aikoinaan meidän kaikkien vikana olivat monet ryhmien väliset, teoreettiset ja kaikenlaiset muut erimielisyydet — teimme tietysti yhtä ja toista hyödyllistäkin —, mutta olemmehan kai siitä pitäen kehittyneet. On jo aika siirtyä periaatteellisten erimielisyyksien keksimisestä ja liioittelemisesta tositoimeen. En ole milloinkaan kuullut, että Tomski olisi etupäässä teoreetikko, että Tomski havittelisi teoreetikon nimeä; ehkä tämä on hänen puutteitaan, se on eri kysymys. Mutta että Tomskin, joka on päässyt yhteisymmärrykseen ammatillisen liikkeen kanssa, on kuvastettava, tietoisesti tai tietämättään — se on eri kysymys, en sano, että hän tekee sen aina tietoisesti, — että asemansa vuoksi hänen on kuvastettava tätä monimutkaista siirtymävaihetta, ja jos joukkoja jokin vaivaa eivätkä ne itse tiedä mikä niitä vaivaa, eikä Tomskikaan tiedä, mikä niitä vaivaa (a p l o d e j a, n a u r u a), jos hän tällöin valittaa, niin vakuutan, että se on katsottava ansioksi eikä viaksi. Olen aivan varma siitä, että Tomskilla on paljon erinäisiä teoreettisia virheitä. Mutta jos istuudumme pöydän ääreen ja ryhdymme kirjoittamaan harkitusti päätöslauselmaa tai teesejä, niin oikaisemme ne kaikki tai ehkä jätämme oikaisemattakin, sillä tuotannollinen työ on mielenkiintoisempaa kuin pienen pienten teoreettisten erimielisyyksien oikaiseminen.

Nyt siirryn puhumaan „tuotannollisesta demokratiasta”; tämä on niin sanoakseni tarkoitettu Buharinille. Tiedämme vallan hyvin, että kaikilla ihmisillä on pikku heikkouksia, ja pikku heikkouksia on suurmiehilläkin, m.m. myös Buharinilla. Jos on jokin konstikas sana, niin sitä hän ei voi olla kannattamatta. Joulukuun 7 p:nä hän kirjoitti Keskuskomitean täysistunnossa milteipä nautinnolla päätöslauselman tuotannollisesta demokratiasta. Ja mitä enemmän mietin tuota „tuotannollista demokratiaa”, sitä selvemmin havaitsen, että sanonta on teoreettisesti virheellinen ja harkitsematon. Pelkkää sekasotkua. Ja tämän esimerkin nojalla on vielä kerran, ainakin puoluekokouksessa, sanottava:

„Tov. N. I. Buharin, vähemmän konstikkaita sanontoja,— se on hyödyksi teille, teorialle, tasavallalle.” (Suosionosoituksia.) Tuotantoa tarvitaan aina. Demokratia on vain politiikan alan kategorioita. Sitä vastaan, että tätä sanaa käytetään puheessa tai artikkelissa, ei voida sanoa mitään. Artikkelissa käsitellään ja valaistaan selvästi yhtä suhdetta, ja se riittää. Mutta kun siitä tehdään teesi, kun halutaan tehdä siitä tunnus, joka yhdistäisi „samanmieliset” ja erimieliset, kun sanotaan niin kuin Trotski, että puolueen pitää „valita jompikumpi kahdesta tendenssistä”, niin se kuulostaa jo perin kummalliselta. Puhun erikseen siitä, pitääkö puolueen „valita” ja kenen syytä on, että puolue on saatettu sellaiseen tilaan, jolloin pitää „valita”. Koska näin on kuitenkin käynyt, niin meidän on sanottava: „Valitkaa ainakin vähemmän sellaisia teoreettisesti virheellisiä ja pelkkää sekasotkua olevia tunnuksia kuin ’tuotannollinen demokratia.’” Kumpikaan, Trotski enempiä kuin Buharinakaan ei ole harkinnut teorian kannalta syvällisesti tätä sanontaa, ja siksi he ovat menneet sekaisin. „Tuotannollinen demokratia” johdattaa ajatuksiin, jotka eivät kuulu lainkaan niiden aatteiden piiriin, jotka ovat heitä kiinnostaneet. He halusivat tähdentää tuotantoa, kiinnittää siihen suurempaa huomiota. On eri asia, jos sitä tähdennetään artikkelissa tai puheessa, mutta kun siitä tehdään teesi ja puolueen pitää valita, niin sanon, että älkää valitko sitä, sillä se on sekasotkua. Tuotantoa tarvitaan aina, demokratiaa ei aina. Tuotannollinen demokratia synnyttää koko joukon peräti virheellisiä ajatuksia. Saapaspariakaan ei ole ehditty kuluttaa sen jälkeen, kun propagoitiin yksilön johtovaltaa. Ei saa sotkea asioita eikä aiheuttaa sitä vaaraa, että ihmiset menevät sekaisin: milloin on kansanvalta, milloin yksilön johtovalta, milloin diktatuuri. Missään tapauksessa ei saa luopua diktatuuristakaan,— kuulen Buharinin karjuvan perältä: „Aivan oikein.” (Naurua. Suosionosoituksia.)

Edelleen. Syyskuusta lähtien olemme puhuneet, että on siirryttävä ensisijaisuusperiaatteesta tasapuolisuusperiaatteen, olemme puhuneet siitä Keskuskomitean vahvistamassa yleisen puoluekonferenssin päätöslauselmassa⁵. Kysymys on vaikea. Joudutaan näet tavalla tai toisella yhdistämään tasapuolisuus ja ensisijaisuus, joskin nämä käsitteet eliminoivat toisensa. Olemme sentään oppineet

hiukan marxilaisuutta, oppineet sen, miten ja milloin voidaan ja täytyy yhdistää toisiinsa vastakohtat, ja mikä tärkeintä: vallankumouksessamme olemme kolmen ja puolen vuoden aikana monesti yhdistäneet käytännössä vastakohtia toisiinsa.

Kysymykseen on ilmeisesti suhtauduttava perin varovasti ja harkitusti. Puhuimmehan näistä periaatekysymyksistä jo niissä surullisen kuuluisissa KK:n täysistunnoissa *, joissa muodostui seitsikkoja ja kahdeksikkoja sekä tov. Buharinin kuuluisa „puskuriryhmä”⁷, ja totesimme jo niissä, ettei siirtyminen ensisijaisuudesta tasapuolisuuteen ole helppoa. Niinpä siis täyttääksemme syyskuun konferenssin päätöksen meidän on hiukan aherrettava. Nämä kaksi vastakkaista käsitettä voidaan nähkääs yhdistää siten, että tuloksena on kakofonia, mutta ne voidaan yhdistää myös niin, että syntyy sinfonia. Ensisijaisuus merkitsee tietyn teollisuusalan asettamista etutilalle kaikkiin muihin tarpeellisiin tuotannonhaaroihin verrattuna siksi, että se on olennaisin. Missä sille myönnetään etuoikeuksia? Kuinka suuria etuoikeuksia sille voidaan antaa? Kysymys on kiperä ja minun on sanottava, ettei sen ratkaisemiseen riitä pelkkä tunnollisuus, sitä ei kykene ratkaisemaan urhoollinenkaan mies, jolla saattaa olla paljon mainioita ominaisuuksia, mutta joka on pätevä vain omalla paikallaan; tässä on osattava suhtautua oikealla tavalla varsin omalaatuisen kysymykseen. Kun siis asetetaan ensisijaisuus- ja tasapuolisuuskysymys, niin sitä on käsiteltävä ennen kaikkea harkitusti, mutta tätäpä ei olekaan havaittavissa tov. Trotskin kirjasessa; mitä kauemmin hän muokkailee alkuperäisiä teesejään, sitä enemmän niissä on vääriä päätelmiä. Tällaista saamme lukea hänen viimeisimmistä teeseistään:

...„*Kulutuksen*, t.s. työtätekevien henkilökohtaisten toimeentuloehtojen, alalla on noudatettava tasapuolisuuslinjaa. *Tuotannon* alalla ensisijaisuusperiaate pysyy meillä vielä kauan ratkaisevana”... (41. tee-i, Trotskin kirjasen 31. sivu).

Teoreettisesti tuo on pelkkää sekasotkua. Se ei lainkaan pidä paikkaansa. Ensisijaisuus on etuoikeuksien myöntämistä, mutta etuoikeuksien myöntäminen ilman kulutusta ei

* Tarkoitetaan marras- ja joulukuussa 1920 pidettyjä KK:n täysistuntoja. Ks. niiden hyväksymiä päätöslausemia „Pravdasta” № 255, 13. XI. 1920, sekä № 281, 14. XII. 1920, samoin myös lehtiselostusta „Izvestija TsK RKP”⁶ julkaisun 26. numerosta, 20. XII. 1920.

ole mitään. Jos minulle myönnetään sellainen etuoikeus, että alan saada kahdeksannesnaulan leipää, niin kiitän nöyrimmästi sellaisesta etuoikeudesta. Ensisijaisuusperiaatteen mukainen etuoikeuksien myöntäminen edellyttää etuoikeuksien myöntämistä myös kulutuksen alalla. Ilman sitä ensisijaisuus on haavetta, turha toivo, mutta me olemme sentään materialisteja. Työläisetkin ovat materialisteja; jos puhut ensisijaisuudesta, niin anna myös leipää, vaatetta, lihaa. Vain näin me olemme käsittäneet ja käsitämme nämä kysymykset, kun olemme joutuneet satoja kertoja pohtimaan niitä erilaisten konkreettisten kysymysten yhteydessä Puolustusneuvostossa ⁸, kun yksi kiskoo saappaita itselleen ja sanoo: „Minä edustan avainteollisuutta”, mutta toinen vastaa: „Saappaat minulle, muuten sinun avainteollisuustyöläisesi eivät kestä ja sinun ensisijaisuutesi loppuu siihen.”

Huomaamme, että tasapuolisuuden ja ensisijaisuuden kohdalta kysymys on asetettu teeseissä periaatteellisesti väärin. Sitä paitsi otetaan vielä taka-askel siitä, mikä on käytännössä jo tarkistettu ja aikaansaatu. Niin ei saa tehdä, se ei voi johtaa mihinkään hyvään.

Edelleen: kysymys „yhdistämisestä”. Tällä haavaa olisi parasta olla puhumatta „yhdistämisestä”. Puhuminen on hopeaa, vaitiolo kultaa. Minkä vuoksi? Sen vuoksi, että käytännössä olemme jo ryhtyneet yhdistämään; meillä ei ole ainoatakaan suurta kuvernementin kansantalouselneuvostoa, Korkeimman kansantalouselneuvoston tai Kulkulaitosten kansankomissariaatin suurta osastoa t.m.s., jossa ei *käytännössä* olisi toimitettu yhdistämistä. Mutta ovatko tulokset täysin myönteisiä? Siinäpä se niksi onkin. Tutki *käytännöllistä kokemusta*, miten yhdistäminen on suoritettu ja mitä sillä on saatu aikaan. Dekreettejä, joiden nojalla yhdistäminen on toimitettu laitoksessa tai toisessa, on niin paljon, ettei niitä jaksakaan luetellakaan. Mutta me emme ole vielä kyenneet tutkimaan asiallisesti omaa käytännöllistä kokemustamme, tutkimaan käytännöllisesti, mihin tuloksiin siten on päästy, mitä hyötyä on ollut tietystä yhdistämisestä tietyllä teollisuusalalla, kun se ja se kuvernementin ammattiliittoneuvoston jäsen oli siinä ja siinä toimessa kuvernementin kansantalouselneuvostossa, mihin se on johdannut, montako kuukautta hän oli yhdistämässä näitä laitoksia j.n.e. Me olemme osanneet keksiä yhdistämistä

koskevan periaatteellisen erimielisyyden ja samalla tehdä virheen, sellaiseen olemme mestareita, mutta meistä ei ole tutkimaan eikä tarkastamaan omaa kokemustamme. Ja kun meillä alkaa olla sellaisia Neuvostojen edustajakokouksia, joissa muiden jaostojen lisäksi, jotka tutkivat maatalouspiirejä maanviljelyksen parantamista koskevan lain erilaisen soveltamisen kannalta, tulee olemaan myös sellaisia jaostoja, joissa tutkitaan yhdistämistä, Saratovin kuvernementin myllyteollisuudessa, Pietarin metalliteollisuudessa, Donbassin hiiliteollisuudessa y.m. toimitetun yhdistämisen tuloksia, kun nämä jaostot koottuaan runsaasti aineistoa sanovat: „Olemme tutkineet sen ja sen”, silloin minä sanon: „Nyt olemme ryhtyneet tositoimeen, olemme sivuuttaneet lapsuusiän!” Voisiko mikään olla surkuteltavampaa ja virheellisempää kuin se, että sen jälkeen, kun olemme käyttäneet kolme vuotta yhdistämiseen, meille esitetään „teesit”, joissa sepitetään periaatteellisia erimielisyyksiä yhdistämisestä? Olemme jo aloittaneet yhdistämisen, ja olen varma siitä, että olemme menetelleet oikein, mutta emme ole vielä tutkineet kokemuksemme antamia tuloksia niin kuin kuuluu. Senpä vuoksi ainoaa viisasta taktiikkaa yhdistämiskysymyksessä on: ole vaiti.

On tutkittava käytännöllistä kokemusta. Olen allekirjoittanut dekreettejä ja päätöksiä, joissa on ollut ohjeita käytännöllisistä yhdistämisistä, ja käytäntö on sata kertaa tärkeämpi kuin mikään teoria. Senpä vuoksi kun sanotaan: „Puhukaamme nyt 'yhdistämisestä'”, vastaankin: „Tutkikaamme se, mitä olemme tehneet.” Epäilemättä olemme tehneet paljon virheitä. Yhtä mahdollista on sekin, että hyvin monia dekreettejämme tulee muuttaa. Siitä olen samaa mieltä, enkä yleensä ole vähimmässäkään määrin ihastunut dekreetteihin. Mutta esittäkää sitten käytännöllisiä ehdotuksia: on muutettava sitä ja sitä. Se on asiallista kysymyksen asettelua. Se ei ole enää turhaa työtä. Se ei johda byrokraattiseen tuulentupien rakenteluun. Kun katseen Trotskin kirjasein VI lukua, „Käytännöllisiä johtopäätöksiä”, niin käytännöllisissä johtopäätöksissä on juuri tuo vika, sillä tässä luvussa sanotaan, että Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston ja Korkeimman kansantalouseluonkoneuvoston puhemiesjäsenistä puolet tai vähintään kolmannes ja kollegion jäsenistä kaksi kolmasosaa tai vähintään puolet j.n.e. pitää olla sellaisia, jotka ovat kum-

mankin laitoksen jäseniä. Minkä perusteella? Niin vain, „arviokaupalla”. Dekreeteissämme samantapaiset suhdelluvut määrätään tietenkin usein nimenomaan „arviokaupalla”, mutta miksi sitä ei voida välttää dekreeteissä? En puolla kaikkia dekreettejä enkä halua kuvata niitä paremmiksi kuin ne todellisuudessa ovat. Niissä on useinkin määritelty arviokaupalla sellaiset ehdolliset suureet kuin puolet, kolmannes j.n.e. yhteisiä jäseniä. Kun dekreetissä sanotaan tuolla tavalla, niin se merkitsee: yrittäkää tehdä näin, punnitsemme sitten „yrityksenne” tulokset. Analysoimme sitten, mitä siitä loppujen lopuksi tuli. Kun olemme saaneet sen selville, menemme pitemmälle. Me yhdistämme ja tulemme yhdistämään yhä paremmin, sillä meistä tulee yhä parempia käytännön ja toimen miehiä.

Taidankin harjoittaa jo „tuotantopropagandaa”? Minkäs sille voi! Puhuttaessa siitä, mitä osaa ammattiliitot esittävät tuotannossa, on kajottava myös tähän kysymykseen.

Niinpä siirryn käsittelemään tuotantopropagandakysymystä. Tämäkin on käytännön kysymys, ja me asetamme sen käytännöllisesti. Tuotantopropagandan harjoittamista varten on olemassa valtionlaitoksia, niitä on jo muodostettu⁹. En tiedä, ovatko ne hyviä vai huonoja; niitä on kokeiltava; eikä tästä kysymyksestä tarvitse kirjoittaa mitään „teesejä”.

Kun on puhe yleensä ammattiliittojen tuotannossa esittämästä osasta, niin demokratiakysymyksessä ei kaivata muuta kuin tavallista demokratismia. Sellaiset metkut kuin „tuotannollinen demokratia” ovat virheellisiä eikä niistä ole mitään hyötyä. Tämä ensiksi. Ja toiseksi — tuotantopropaganda. Laitokset on jo muodostettu. Trotskin teeseissä puhutaan tuotantopropagandasta. Suotta, sillä tässä asiassa „teesit” ovat jo vanhentuneet. Onko tuo laitos hyvä vai huono, sitä emme vielä tiedä. Kokeilemme käytännössä ja sanomme sitten. Tutkikaamme ja kyselkäämme. Olettakaamme, että edustajakokouksessa muodostetaan kymmenen 10-henkistä jaostoa. „Oletko sinä harjoittanut tuotantopropagandaa? Millä tavalla ja mitä tuloksia siitä on ollut?” Tutkittuamme tämän palkitsemme parhaiten kunnostautuneet ja hylkäämme epäonnistuneiden kokemuksen. Meillä on jo käytännön kokemusta, joskin pientä, vähäistä, mutta kuitenkin on, mutta meitä yritetään hilata siitä taaksepäin, käsittelemään „periaatteellisia teesejä”.

Se on pikemminkin „taantumuksellista” liikettä kuin „tradeunionismia”.

Edelleen, kolmanneksi, palkinnot. Palkintojen maksu *luonnontuotteina* — siinä ammattiliittojen tuotannossa esittämä osa, se on niiden tehtäviä. Asia on pantu alulle. Aloite on tehty. Tarkoitukseen on myönnetty viisisataa tuhatta puutaa viljaa; ja sata seitsemänkymmentä tuhatta on jo käytetty. En tiedä, onko tuo vilja käytetty hyvin, oikein. Kansankomissaarien Neuvostossa osoitettiin, ettei sitä jaeta kunnolla: sitä ei anneta palkintona, vaan palkan lisänä; samaa puhuivat sekä ammattiliittomiehet että Työasiain kansankomissariaatin työntekijät. Määräsimme valiokunnan tutkimaan asiaa, mutta sitä ei ole vielä tutkittu. Sata seitsemänkymmentä tuhatta puutaa viljaa on jaettu; sitä on jaettava niin, että tulisi palkituksi se, joka on osoittanut sankaruutta tai on osoittautunut tunnolliseksi, kyvykkääksi ja antaumukselliseksi talousmieheksi, sanalla sanoen sel-laiseksi, jolla on Trotskin ylistämät ominaisuudet. Nyt ei kuitenkaan ole kysymys teeseissä ylistelemisestä, vaan viljan ja lihan antamisesta. Eiköhän olisi viisainta kieltää esim. liha tietyltä työläiskategorialta ja antaa sitä palkintona toisille työläisille, „avainteollisuus”-työläisille? Emme me kieltäydy sellaisesta ensisijaisuudesta. Sellainen ensisijaisuus on tarpeellista. Ryhtykäämme tutkimaan tarkoin, miten olemme käytännössä noudattaneet ensisijaisuusperiaatetta.

Sitten neljänneksi kurinpidolliset oikeusistuimet. Älköön tov. Buharin panko pahakseen, mutta ammattiliittojen tuotannossa esittämä osa ja „tuotannollinen demokratia” ovat pötyä, ellei meillä ole kurinpidollisia oikeusistuimia. Teidän teeseistänne ne puuttuvat. Näin ollen Trotskin teeseistä ja Buharinin kannanotosta voidaan tehdä niin periaatteellisesti, teoreettisesti kuin käytännöllisestikin sama johtopäätös: luoja meitä niiltä varjeltoon!

Ja päädyn tuohon johtopäätökseen varsinkin kun ajattele: te ette aseta kysymystä marxilaisesti. Ei siinä kyllin, että teeseissä on useita teoreettisia virheitä. „Ammattiliittojen merkitystä ja tehtäviä” on ryhdytty arvioimaan epämarxilaisesti, sillä noin laajaa aihetta ei saa ryhtyä käsittelemään ottamatta perin pohjin selvää nykyhetken poliittisista erikoisuuksista. Emmehän me tov. Buharinin kanssa suotta kirjoittaneet ammattiliittoja koskevassa

VKP:n IX edustajakokouksen päätöslauselmassa, että politiikka on talouselämän keskittyneintä ilmenemistä.

Analysoidessamme nykyistä poliittista ajankohtaa voimme sanoa, että elämme siirtymäkauteen kuuluvaa siirtymäkautta. Proletariaatin diktatuuri on kokonaisuudessaan siirtymäkautta, mutta nykyään meillä on niin sanoakseni joukko uusia siirtymäkausia. Armeijan kotiuttaminen, sodan päätyminen, mahdollisuus paljon pitempään rauhalliseen hengähdystaukoon kuin aikaisemmin ja pysyvämpään siirtymiseen pois sotarintamalta työrintamalle. Jo tämänkin vuoksi, jo yksistään tämän vuoksi proletaariluokan suhtautuminen talonpoikaisluokkaan muuttuu. Miten se muuttuu? Tätä täytyy tutkia huolellisesti, mutta teidän teesinne eivät edellytä sitä. On osattava odottaa niin kauan, kunnes olemme tutkineet sen. Kansa on lopen väsynyt, on kulutettu jo monet niistä varannoista, jotka piti käyttää eräiden ensisijaisten teollisuusalojen hyväksi, ja proletariaatin suhde talonpoikaistoon on muuttumassa. Sodasta johtunut väsymys on tavaton, tarve on lisääntynyt, mutta tuotanto ei ole lisääntynyt tai on lisääntynyt riittämättömästi. Toisaalta viittasin jo Neuvostojen VIII edustajakokouksessa esittämässäni alustuksessa siihen seikkaan, että olemme harjoittaneet pakotusta oikein ja tuloksellisesti silloin, kun olemme ensin osanneet vakuuttamisen avulla luoda sille perustan. Minun on sanottava, että Trotski ja Buharin eivät ole lainkaan ottaneet huomioon tätä perin tärkeää seikkaa.

Olemmeko luoneet kaikille uusille tuotannollisille tehtäville kyllin laajan ja tukevan perustan vakuuttamisen avulla? Emme, me olemme päässeet siinä tuskin alkuun. Emme ole vielä saaneet joukkoja mukaan. Entä voivatko joukot ryhtyä heti toteuttamaan noita uusia tehtäviä? Eivät voi. Sellainen kysymys kuin esim. pitääkö kukistaa tilanherra Wrangel, tuleeeko sääliä uhreja, joita se vaatii, sellainen kysymys ei kaipaakaan enää erikoista propagandaa. Sen sijaan ammattiliittojen tuotannollista merkitystä koskevan kysymyksen, mikäli ei tarkoiteta „periaate”-kysymystä eikä järkeilyä „neuvosto-tradeunionismista” eikä muuta sellaista pötyä, vaan pidetään silmällä kysymyksen asiallista puolta,— tämän kysymyksen olemme vasta ottaneet käsiteltäväksi, olemme vasta muodostaneet tuotantopropagandaa harjoittavan laitoksen; meillä ei ole vielä kokemusta.

Olemme alkaneet jakaa luontoispalkintoja, mutta meillä ei ole vielä kokemusta. Olemme muodostaneet kurinpidollisia oikeusistuimia, mutta tuloksista emme vielä tiedä. Poliittiselta kannalta katsoen tärkeintä on juuri joukkojen valmentaminen. Onko kysymys siltä kannalta valmisteltu, onko se tutkittu, harkittu, punnittu? Ei likimainkaan. Ja siinä on tehty karkea, erittäin paha ja vaarallinen poliittinen virhe, sillä juuri tässä kysymyksessä jos missään on noudatettava sääntöä: „mittaa seitsemän kertaa, leikkaa kerran”, mutta eräät ryhtyivät leikkaamaan mittaamatta kertaakaan. He sanovat, että „puolueen pitää valita jompikumpi kahdesta tendenssistä”, mutta eivät ole mitanneet vielä kertaakaan, vaan ovat keksineet pettävän iskulauseen „tuotannollinen demokratia”.

Pitää käsittää, mitä tämä iskulause merkitsee eritoten tällaisena poliittisena ajankohtana, jolloin joukot ovat nähneet omin silmin byrokratismin ja me olemme asettaneet päiväjärjestykseen byrokratismikysymyksen. Tov. Trotski sanoo teeseissään, että mitä työväendemokratiaan tulee, niin edustajakokouksen tehtäväksi jää „vain fikseerata se yksimielisesti”. Tuo ei pidä paikkaansa. Fikseeraus ei riitä, fikseeraus merkitsee, että vahvistetaan se, mikä on lopullisesti punnittu ja mitattu; tuotannollista demokratiaa koskevaa kysymystä ei ole punnittu vielä läheskään loppuun, tätä demokratiaa ei ole vielä kokeiltu eikä tarkastettu. Ajatelkaapa, millaisia tulkintoja saattaa joukkojen keskuudessa syntyä, kun esitetään iskulauseksi „tuotannollinen demokratia”.

„Me tavalliset ihmiset, rahvas, sanomme, että on pantava toimeen uudistuksia, tehtävä parannuksia, karkotettava byrokraatit, mutta sinä yrität höynäyttää minut käymään käsiksi tuotantoon, osoittamaan demokraattisuutta tuotannollisin saavutuksin, mutta minä haluan käydä käsiksi tuotantoon vasta sitten, kun hallintojen, päähallintojen y.m.s. kokoonpano on toisenlainen eikä noin byrokraattinen.” Te ette ole antaneet joukkojen keskustella asiasta, perehtyä ja harkita, ette ole antaneet puolueen hankkia uutta kokemusta ja pidätte jo kiirettä, menette liian pitkälle, keksitte kaavoja, jotka ovat teoreettisesti virheellisiä. Entä kuinka monta kertaa pahemmaksi tämän virheen tekevät ylettömän innokkaat täytäntöönpanijat? Poliittinen johtohenkilö ei vastaa yksinomaan siitä, miten hän johtaa, vaan

myös siitä, mitä hänen johdettavansa tekevät. Toisinaan hän ei sitä tiedä, monesti hän ei sitä haluakaan, mutta vastuu lankeaa hänelle.

Nyt siirryn käsittelemään Keskuskomitean marraskuun (9. pv.) ja joulukuun (7. pv.) täysistuntoja, joissa nämä virheet eivät ilmenneet enää loogisina jaosituksina ja arvostelmina eivätkä teoreettisina päätelminä, vaan tekoina. Keskuskomiteassa syntyi sekasotku ja mylläkkä; sellaista tapahtui ensimmäisen kerran puolueemme historiassa valankumouksen aikana, ja sellainen on vaarallista. Olennaisinta oli se, että tapahtui kahtiajako ja muodostui Buharinin, Preobrazhenskin ja Serebrjakovin „puskuri”-ryhmä, joka sai aikaan eniten pahaa ja sekaannusta.

Palauttakaapa mieleenne Glavpolitputin¹⁰ ja Tsektranin¹¹ vaiheet. Huhtikuussa 1920 hyväksytyssä VKP:n IX edustajakokouksen päätöslauselmassa sanottiin, että muodostetaan Kulkulaitosten kansankomissariaatin poliittinen pääosasto Glavpolitputj, „väliaikainen” laitos, ja että „mahdollisimman lyhyessä ajassa” on päästävä normaaliin tilaan¹². Syyskuussa luitte: „Siirry normaaliin tilaan”.* Marraskuussa (9. pnä) pidettiin täysistunto ja Trotski esitti teesinsä, lausuntonsa tradeunionismista. Niin hyviä kuin hänen erinäiset lauselmansa tuotantopropagandasta olivatkin, täytyi sanoa, että kaikki se ei kuulu lainkaan asiaan, että se on taka-askel, ettei Keskuskomitean pidä nyt käsitellä sitä. Buharin sanoo: „se on oikein hyvä.” Ehkä se onkin oikein hyvä, mutta se ei ole vastaus kysymykseen. Kiiivaiden väittelyjen jälkeen hyväksytään kymmenellä äänellä neljää vastaan päätöslauselmaehdotus, jossa sanotaan kohteliaasti ja toverillisesti, että Tsektran itse „on jo asettanut päiväjärjestykseen” „proletaarisen demokratismin menetelmien voimistamisen ja kehittämisen liiton sisällä”. Siinä sanotaan, että Tsektranin tulee „osallistua toimelellisesti Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston yleiseen toimintaan kuuluen siihen samanlaisin oikeuksin kuin muut liittoon kuuluvat yhdistykset”¹⁴.

* Ks. „Izvestija TsK RKP”, № 26, s. 2. Keskuskomitean syyskuun täysistunnon päätöslauselma, 3. kohta: „Edelleen KK on sitä mieltä, että nykyään liikennetyöläisten ammattiliitot ovat päässeet jo suuressa määrin siitä vaikeasta tilasta, joka pakotti muodostamaan Glavpolitputin ja Politvodin¹³, väliaikaiset vivut, joiden avulla tuettiin ja elvytettiin työtä. Sen vuoksi nyt voidaan ja pitää ryhtyä toimeen näiden järjestöjen liittämiseksi ammattiliittoon liittoeliminä, jotka mukautuvat ja sulautuvat ammattiliittokoneistoon.”

Mikä on tämän KK:n päätöksen perusajatus? Se on selvä: „Tsekanissa toimivat toverit! täyttäkää kunnollisesti älkääkä vain muodollisesti edustajakokouksen ja KK:n päätökset auttaaksenne toiminnallanne kaikkia ammattiyhdistyksiä, ettei olisi jälkeäkään byrokratismista, ensisijaisuudesta, sellaisesta pöyhkeilystä, että me muka olemme teitä parempia, rikkaampia ja saamme enemmän apua.”

Sen jälkeen ryhdytään käytännöllisiin toimenpiteisiin. Muodostetaan valiokunta, julkaistaan sen jäsenluettelo. Trotski eroaa valiokunnasta, yrittää hajottaa sen, ei halua tehdä työtä. Minkä vuoksi? Perusteita on vain yksi. Lutovinov tapaa järjestellä oppositioita. Se on totta, ja Osinski samaten. Sanon suoraan, että se ei ole kunnan peliä. Mutta onko tuo mikään peruste? Osinski vei mainiosti läpi siemenviljakampanjan. Olisi pitänyt tehdä työtä yhdessä hänen kanssaan hänen „oppositiokampanjastaan” huolimatta, mutta sellainen tempaus kuin valiokunnan hajottaminen on byrokraattinen teko, se ei ole neuvostohengen mukainen, vaan epäsosialistinen, virheellinen, poliittisesti vahingollinen teko. Aikana, jolloin on osattava erottaa „opposition” terveet ainekset epäterveistä, tuollainen menettely on perin virheellistä ja poliittisesti vahingollista. Kun Osinski käy „oppositiokampanjaa”, sanon hänelle: „se on vahingollista kampanjaa”, mutta kun hän käy siemenviljakampanjaa, niin sitä sopii ihailla. Enkä koskaan aio kiistää sitä, että Lutovinovin samoin kuin Ishtshenkon ja Shljapnikovin „oppositiokampanja” on virhe, mutta ei sen vuoksi saa panna valiokuntaa hajalle.

Mitä tuo valiokunta muuten merkitsi? Se merkitsi, että lopetettiin periaatteeton jaarittelu joutavista erimielisyyksistä ja ryhdyttiin tositoimeen. Tuotantopropaganda, palkitseminen, kurinpidolliset oikeusistuimet — nämä olivat niitä kysymyksiä, joista piti puhua ja joita valiokunnan piti käsitellä. Mutta silloin tov. Buharin, „puskuriryhmän” päämies, havaitessaan KK:ssa vaarallista kahtiajakautumista, ryhtyi luomaan Preobrazhenskin ja Serebrjakovin kanssa puskuria, sellaista puskuria, että minun on vaikea löytää sopivaa hienoa sanontaa tämän puskurin kuvaamiseksi. Jos osaisin piirtää pilakuvia niin kuin tov. Buharin, piirtäisin tov. Buharinista tällaisen kuvan: mies seisoo paloöljyämpäri kädessä ja kaataa öljyä tuleen; alle kirjoittaisin näin: „puskuriöljyä”. Tov. Buharin halusi luoda jotain;

epäilemättä hänellä oli mitä parhain ja „puskurillisin” aikomus. Puskurista ei kuitenkaan tullut mitään, vaan kävi niin, että hän ei ottanut huomioon poliittista tilannetta ja teki lisäksi teoreettisia virheitä.

Oliko tarpeellista järjestää kaikista sellaisista kiistoista laajaa väittelyä? Käsitellä noita jonninjoutavia juttuja? Haaskata siihen puolueen edustajakokouksen edellä viikkoja, jotka ovat meille tarpeen? Sinä aikana olisimme voineet käsitellä ja tutkia kysymykset, jotka koskevat palkintoja, kurinpidollisia oikeusistuimia ja yhdistämistä. Olisimme voineet ratkaista nämä kysymykset asiallisesti KK:n valiokunnassa. Jos tov. Buharin tahtoi luoda puskurin haluamatta samalla joutua sellaisen ihmisen asemaan, josta sanotaan: „meni yhteen huoneeseen, mutta joutuikin toiseen”, niin hänen olisi pitänyt sanoa ja vaatia, että tov. Trotski olisi jäänyt valiokuntaan. Jos hän olisi sanonut ja tehnyt niin, silloin olisimme astuneet toiminnan tielle, silloin olisimme selvittäneet tässä valiokunnassa, millaista on todellisuudessa yksilön johtovalta, millaista on kansanvalta, millaisia ovat virkaan nimetyt toimihenkilöt * j.n.e.

Edelleen. Joulukuussa (joulukuun 7 pn täysistunnossa) tapahtui jo yhteenotto vesiliikennetyöläisten kanssa, mikä johti selkkauksen pahenemiseen, ja seurauksena oli, että Keskuskomiteassa kertyi jo kahdeksan ääntä meidän seitsemää vastaan. Tov. Buharin kirjoitti kiireen kaupalla joulukuun täysistunnon päätöslauselmaan „teoreettisen” osan pyrkien „sovitteluun” ja käyttämään „puskuria”, mutta valiokunnan hajoamisen jälkeen siitä ei tietenkään voinut tulla mitään.

On muistettava, että poliittinen johtohenkilö ei vastaa yksinomaan politiikastaan, vaan myös siitä, mitä hänen johdettavansa tekevät.

Missä sitten Glavpolitputj ja Tsektran tekivät virheen? Eivät ainakaan siinä, että ne turvautuivat pakotukseen. Se oli päinvastoin niiden ansio. Ne tekivät virheen siinä, että eivät kyenneet siirtymään ajoissa ja selkkauksitta, VKP:n IX edustajakokouksen vaatimuksen mukaisesti, normaaliin ammattiyhdistystoimintaan, eivät osanneet sovelluttaa toimintaansa kunnolleen ammattiliittojen toiminnan mukaiseksi, eivät kyenneet auttamaan näitä jouduttuaan

* Kysymys on henkilöistä, jotka hoitavat valinnallista virkaa ylempää annetun määräyksen perusteella eivätkä valittuina. *Suom.*

tasavertaiseen asemaan näiden kanssa. On olemassa arvokkaita sota-ajan kokemuksia: sankaruus, tottelevaisuus y.m. Huonompien sotilasainesten osalta on koettu pahaakin: virkavaltaisuutta, kopeutta. Trotskin teesit ovat vastoin laatijansa tietoa ja tahtoa osoittautuneet sellaisiksi, että ne kannattavat sitä pahinta eikä parhainta, mitä on sota-ajan kokemuksissa. On muistettava, että poliittinen johtohenkilö ei vastaa yksinomaan politiikastaan, vaan myös siitä, mitä hänen johdettavansa tekevät.

Ja viimeinen asia, josta halusin puhua ja jonka vuoksi jouduin eilen sättimään itseäni tomppeliksi, on se, etten ollut huomannut tov. Rudzutakin teesejä. Rudzutakilla on se puute, että hän ei osaa puhua äänekkäästi, vaikuttavasti, kauniisti. Et huomaakaan, kun annat mennä ohi. Eilen, kun en voinut olla kokouksissa, selailin asiapapereitani ja löysin erään lehtisen, joka oli julkaistu 2.—6. marraskuuta 1920 pidettyä Ammattiliittojen V yleisvenäläistä konferenssia¹⁵ varten. Lehtisen otsikko on „Ammattiliittojen tuotannolliset tehtävät”. Luen teille koko lehtisen, se ei ole suuri:

AMMATTILIITTOJEN V YLEISVENALAISTA KONFERENSSIA VARTEN

Ammattiliittojen tuotannolliset tehtävät (TOV. RUDZUTAKIN ALUSTUKSEN TEESIT)

1. Väliittömästi Lokakuun vallankumouksen jälkeen ammattiliitot osoittautuivat *miltei ainoiksi* elimiksi, jotka työväenvalvonnan toteuttamisen ohella saattoivat ja joiden tuli ottaa tehtäväkseen *tuotannon* järjestämis- ja *johtotyö*. Kansantaloutta johtavaa valtiokoneistoa ei vielä Neuvostovallassa alkuajoina ollut, samalla kun tuotantolaitosten omistajien ja ylemmän teknillisen henkilökunnan sabotaasi asetti kärkevästi työväenluokan tehtäväksi teollisuuden säilyttämisen ja maan koko talouskoneiston toiminnan normalisoinnin.

2. Korkeimman kansantalousneuvoston seuraavalla toimintakaudella, jolloin sen toiminta oli huomattavalta osaltaan yksityisyritysten likvidointia ja niiden valtiollisen johdon järjestämistä, *ammattiliitot suorittivat tätä työtä rinnan ja yhdessä* taloutta johtavien *valtioneelinten kanssa*.

Tällaisen *rinnakkaisuuden* selityksenä ja jopa puolustuksenakin oli valtioneelinten heikkous; historiallisesti sen puolustuksena oli se tosiasia, että ammattiliittojen ja taloudellisten johtoneelinten välillä saatiin aikaan täydellinen kontakti.

3. Valtion talouselintien johtaminen, niiden asteittainen perehtyminen tuotanto- ja hallintokoneiston hoitoon ja tämän koneiston eri osien toiminnan yhtenäistäminen — kaikki se *siirsi teollisuuden johtotyön* ja

tuotanto-ohjelmien laatimistyön *painopisteen noihin elimiin*. Siitä johdun ammattiliittojen toiminta tuotannon järjestämisen alalla oli *osallistumista* pää-, keskus- ja tehdashallintojen *kollegioiden muodostamiseen*.

4. Nyt meillä on jälleen muodostunut ajankohtaiseksi kysymykseksi Neuvostotasavallan talouselimien ja ammattiliittojen välisen läheisen yhteyden aikaansaaminen, kun on ehdottomasti käytettävä tarkoituksenmukaisesti jokaista yksityistä työläistä, saatava koko tuottajain joukko osallistumaan tietoisesti tuotantoprosessiin; kun taloutta johtava valtiokoneisto on vähin erin laajentuen ja mutkistuen muuttunut tuotantoon verrattuna suhteettoman, tavattoman suureksi byrokraattiseksi koneistoksi, se sysää kiertämättömästi ammattiliittoja osallistumaan välittömästi tuotannon järjestämiseen, ei yksinomaan siten, että talouselimissä on ammattiliittoja edustavia henkilöitä, vaan että ne osallistuvat siihen järjestönä.

5. Kun Korkein kansantalousneuvosto yleistä tuotantosuunnitelmaa laatiessaan pitää perustana *olemassa olevia tuotannon aineellisia elementtejä* (raaka- ja polttoaineita, koneiden tilaa j.n.e.), niin ammattiliittojen on otettava tämä kysymys tuotannollisten tehtävien vaatiman *työn järjestelyn* ja tarkoituksenmukaisen käytön *kannalta*. Sen vuoksi *ammattiliittojen pitää ehdottomasti osallistua yleisen tuotantosuunnitelman, niin sen eri osien kuin koko suunnitelmankin, laatimiseen*, jotta tuotannon aineellisten voimavarojen sekä samalla työn käyttö olisi mahdollisimman tarkoituksenmukaista.

6. Todellisen työkurin aikaansaaminen, menestyksellinen taistelu työkarkuruutta vastaan j.n.e. ovat mahdollisia vain siinä tapauksessa, että kaikki tuotantoon osallistujat ovat *tietoisesti mukana täyttämässä* näitä tehtäviä. Sitä ei saavuteta *byrokraattisilla menetelmillä eikä ylhäältä annetuilla käskyillä*, vaan sitä varten on välttämätöntä, että jokainen tuotantoon osallistuja käsittää suoritettavanaan olevat tuotannolliset tehtävät välttämättömiksi ja tarkoituksenmukaisiksi; että jokainen tuotannon työntekijä osallistuu paitsi ylhäältä saamiensa tehtävien suorittamiseen myös kaikkien tuotannossa esiintyvien, sekä teknillisten että organisatoristen, epäkohtien poistamiseen tietoisesti.

Ammattiliittojen tehtävät tällä alalla ovat tavattoman suuret. Niiden on opetettava *jäseniään panemaan merkille ja ottamaan huomioon jokaisessa työosastossa ja tehtaassa kaikki ne työvoiman käytössä esiintyvät epäkohdat, jotka aiheutuvat teknillisten välineiden vääristä käytöstä tai siitä, että hallinnollinen johtotyö on epätydyttävää*. Eri tuotantolaitoksissa ja tuotannonaloilla saatua *yhteistä kokemusta* on käytettävä hyväksi tarmokkaan taistelun käymiseksi vitkuttelua, leväperäisyyttä ja byrokratismia vastaan.

7. Jotta näiden tuotannollisten tehtävien tärkeys tulisi erikoisesti korostetuksi, ne on organisatorisesti asetettava tietyille sijalle tietyssä jokapäiväisessä työssä. III yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöksen nojalla ammattiliittojen yhteyteen perustettavien *talousostojen*, sitä mukaa kuin ne laajentavat toimintaansa, on vähitellen sävytettävä koko ammattiliittotyötä ja määrättävä sen luonne. Niinpä esimerkiksi nykyisissä yhteiskunnallisissa oloissa, kun koko tuotannon tarkoituksena on työtätekevien omien tarpeiden tyydyttäminen, *tulee palkkatariffin ja palkitsemisen olla sidottuja mitä läheisimmin tuotantosuunnitelman täyttöön ja riippua tästä*. Palkintojen ja osaksi palkankin maksamisesta

luontoisetuina on kehitettävä vähitellen *järjestelmä*, jonka mukaan *työläisten varustelu* riippuu työn tuottavuuden tasosta.

8. Ammattiliittotyön tällaisen järjestelyn tulee toisaalta tehdä loppu *rinnakkaisten elinten (poliittisten osastojen y.m.s.)* olemassaolosta ja toisaalta rakentaa jälleen luja yhteys joukkojen ja taloudellisten johtaelinten välille.

9. III edustajakokouksen jälkeen ammattiliittojen ei ole onnistunut toteuttaa läheskään täydellisesti ohjelmaansa ammattiyhdistysten osallistumisessa kansantalouden rakentamiseen toisaalta *sotatilan* ja toisaalta sen vuoksi, että ne ovat olleet *organisatorisesti heikkoja* ja talouselinten johtavasta ja käytännöllisestä työstä irtautuneita.

10. Sen vuoksi ammattiliittojen on otettava lähimmiksi tehtävikseen seuraavat käytännölliset tehtävät: a) mitä aktiivisin osallistuminen tuotannollisten ja hallinnollisten kysymysten ratkaisuun; b) välitön osallistuminen yhdessä vastaavien talouselinten kanssa *pätevien johtaelinten muodostamiseen*; c) tarkka tilinpito ja vaikuttaminen *erityyppisten hallintojen* alaisten laitosten tuotannolliseen työhön; d) ehdoton osallistuminen *taloussuunnitelmien* ja tuotanto-ohjelmien laatimiseen ja säätämiseen; e) *työn järjestely* ensisijaisia taloudellisia tehtäviä vastaavasti; f) *tuotantoagitaation ja -propagandan* laaja järjestäminen.

11. *Ammattiliittojen* ja niiden järjestöjen yhteydessä toimivat talousosastot on todella muutettava tehokkaiksi nopeasti toimiviksi vipusimiksi, joiden välityksellä ammattiliitot osallistuvat suunnitelmallisesti tuotannon järjestämiseen.

12. Työläisten suunnitelmallisen aineellisen huollon alalla ammattiliittojen on ulotettava *vaikutuksensa Elintarvikeasiain komissariaatin jakeluelimiin*, niin paikallisiin elimiin kuin keskuselimeenkin, osallistumalla käytännöllisesti ja asiallisesti kaikkien jakeluelinten työhön sekä *valvomalla* sitä ja kiinnittämällä erikoisesti huomiota *työläisten varustelusta huolehtivien keskus- ja kuvernementtikomissioiden* toimintaan.

13. Koska niin sanottu „ensisijaisuus” on erinäisten pää- ja keskuhallintojen y.m.s. ahtaasti omaan alaan rajoittuvien pyrkimysten vuoksi ehtinyt saada perin sekavan luonteen, ammattiliittojen on toimittava kaikkialla sen hyväksi, että taloudessa todella noudatetaan tätä ensisijaisuutta ja ensisijaisuuden määrittelyssä noudatettava tapaa muutetaan niin, että ensisijaisuus määrittellään tuotannonalan tärkeyden ja maan aineellisten voimavarojen mukaan.

14. On kiinnitettävä erikoista huomiota niin sanottuun mallituotantolaitosten ryhmään ja muutettava ne todella mallikelpoisiksi pätevän johdon järjestämisen, työkurin ja ammattiliittojärjestön toiminnan avulla.

15. Työn järjestelyn alalla ammattiliittojen tulee saattaa tariffiasiat johdonmukaiseen järjestykseen ja tarkistaa kaikin puolin työnormit; sen lisäksi niiden pitää ottaa varmoihin käsiinsä sellainen asia kuin taistelu eri *muodossa* (rokulointina, myöhästymisinä j.n.e.) *esiintyvää työkkarkuruutta* vastaan. Kurinpidolliset oikeusistuimet, joihin ei ole tähän mennessä kiinnitetty asian vaatimaa huomiota, on muutettava sellaisiksi, että niiden avulla voidaan todella taistella proletaarisen työkurin rikkomista vastaan.

16. Lueteltujen tehtävien täyttäminen samoin kuin käytännöllisen tuotantopropagandasuunnitelman laatiminen ja työläisten taloudellisen aseman parantamiseen tähtävien erinäisten toimenpiteiden suunnittelu-

kin on jätettävä talousosastojen huoleksi. Sen vuoksi Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston talousosasto on velvoitettava kutsuun koolle lähiaikoina erikoinen *Taloulosastojen yleisvenäläinen neuvottelukokous* käsittelemään valtion talouselinten työhön liittyviä taloudellisen rakennustyön käytännöllisiä kysymyksiä.

Luullakseni huomaatte nyt, miksi minun piti sättiä itseäni. Kas tämä on toimintaohjelma, tämä on sata kertaa parempi kuin se, jonka tov. Trotski on kirjoittanut moninkertaisen harkinnan jälkeen, ja se, mitä tov. Buharin on kirjoittanut (joulukuun 7 pn täysistunnon päätöslauselma) aivan harkitsematta. Kaikkien meidän, Keskuskomitean jäsenten, jotka emme ole toimineet vuosikausiin ammattiyhdistysliikkeessä, pitäisi ottaa oppia tov. Rudzutakilta, myös tov. Trotskin ja tov. Buharinin pitäisi ottaa häneltä oppia. Ammattiliitot ovat hyväksyneet tämän toimintaohjelman.

Me kaikki olemme unohtaneet kurinpidolliset oikeusistutimet, vaikka ilman luontoispalkintoja ja kurinpidollisia oikeusistutimia „tuotannollinen demokratia” on pelkkää jarrittelua.

Vertaan Rudzutakin teesejä Trotskin teeseihin, jotka hän on jättänyt Keskuskomitealle. 5:nneen teesin lopussa sanotaan:

„...nyt heti on ryhdyttävä uudestijärjestämään ammattiliittoja, s.o. ennen kaikkea valikoimaan johtavaa henkilökuntaa nimenomaan tätä silmällä pitäen”...

Tämä on ilmeistä byrokratismia! Trotski ja Krestinski alkavat valikoida ammattiliittojen „johtavaa henkilökuntaa”!

Vielä kerran: juuri tämä selittää Tsektranin virheen. Tsektran ei tehnyt virhettä siinä, että se harjoitti painostusta; tämä on sen ansio. Sen virhe oli siinä, ettei se osannut suhtautua oikealla tavalla kaikkien ammattiliittojen yhteisiin tehtäviin, ettei se kyennyt itse siirtymään eikä auttamaan muita ammattiliittoja siirtymään kurinpidollisten toverioikeuksien parempaan, nopeaan ja menestykselliseen hyväksikäyttöön. Lukiessani sitä, mitä tov. Rudzutak puhuu teeseissään kurinpidollisista oikeusistutimista, ajattelin, että kaiketi niistäkin on jo olemassa dekreetti. Ja kuten selvisi, dekreetti on. „Työläisten kurinpidollisten toverioikeuksien *ohjesääntö*” julkaistiin marraskuun 14 pnä 1919 (Lakikokoelma № 537).

Ammattiliittojen on esitettävä mitä tärkeintä osaa näissä oikeuksissa. Ovatko nuo oikeusistuimet hyviä, kuinka menestyksellisesti ne toimivat ja toimivatko ne vakituisesti — sitä en tiedä. Jos analysoisimme käytännöllisiä kokemuksiamme, niin siitä olisi miljoona kertaa enemmän hyötyä kuin kaikesta siitä, mitä toverit Trotski ja Buharin ovat kirjoittaneet.

Lopetan. Tehdäkseni yhteenvedon kaikesta, mikä koskee tätä kysymystä, minun on sanottava, että näiden erimielisyyksien asettaminen laajan puolueväittelyn alaisiksi ja niiden käsittely puolueen edustajakokouksessa on tavattoman suuri virhe. Se on poliittinen virhe. Valiokunnassa ja vain valiokunnassa kysymyksen käsittely olisi muodostunut asialliseksi ja me olisimme päässeet eteenpäin, kun nyt sitä vastoin menemme taaksepäin ja menemme monta viikkoa taaksepäin abstraktisiin teoreettisiin väittämiin, sen sijaan että suhtautuisimme tehtävään asiallisesti. Mitä minuun tulee, niin tämä kyllästyttää minua hirveästi, ja vetäytyisin erittäin mielelläni syrjään tästä kaikesta, vaikken olisi sairaskaan, olisin valmis pakenemaan minne hyvänsä.

Yhteenvedo: Trotskin ja Buharinin teeseissä on kokonainen sarja teoreettisia virheitä. Monia periaatteellisia virheitä. Tuollainen suhtautuminen asiaan on poliittisesti täysin tahditonta. Tov. Trotskin „teesit” ovat poliittisesti vahingollisia. Kokonaisuutena hänen politiikkansa on ammattiliittojen byrokraattista tönimistä. Ja puolueemme edustajakokous tuomitsee ja hylkää tämän politiikan, siitä olen varma. (Myrskyisiä, kauan kestäviä suosiosoituksia.)

*Julkaistu v. 1921
erillisenä kirjasena*

*Julkaistaan kirjasen tekstistä,
joka on tarkistettu
V. I. Leninin korjaaman
pikakirjoitteen mukaan*